

признанные законом, имеют право учить своей религии в школах. В тех системах, где подход к религиозному образованию преимущественно светский, школьные программы обеспечивают объективную и нейтральную презентацию основных религий и систем верований. Вообще говоря, в содержании религиозного обучения рассматриваются следующие аспекты: общие ценности («большие вопросы жизни», «последние вопросы»), системы верований, общие человеческие переживания.

Содержание элементов различается в зависимости от школьного цикла. Учебная программа для начального обучения сфокусирована на использовании детского опыта в семье или общине, анализируя практические аспекты религии (традиции, обряды, праздники и т.д.), на морали, применяемой в повседневных жизненных ситуациях, но не на тщательном изучении самой догмы. На этапе среднего образования элементы контента – это, главным образом, характеристики культа, история Церкви, истории религий, устные традиции.

Сравнительный анализ различных европейских образовательных систем позволяет выделить широкое разнообразие вариантов, связанных с реализацией религиозного обучения, с точки зрения как его планирования, так и практических способов обеспечения его в преподавательской деятельности. Существует, однако, и ряд общих тенденций и аспектов:

1. Религиозное обучение является важным измерением большинства европейских образовательных систем. Политика европейского образования признает необходимость предоставления религиозного обучения в государственных школах в качестве средства обогащения знаний, сравнения опыта и поощрения диалога и уважения к различиям, все согласны, что, давая пространство религии, государство не теряет своего светского характера, и считает, что этот тип образования является не экономической программой, а инвестициями в будущее.

2. В последние несколько лет фокус во многих странах изменился: от религиозного обучения одной религии на уровне всей страны (как правило, религии большинства) до преподавания нескольких религий (как правило, это религии, признанные законом), наряду с открытостью по отношению к экуменизму и меж-религиозности.

3. Преимущественно конфессиональный подход к религиозному обучению, что является специфическим для большинства европейских стран, включает в себя все больше и больше элементов общей религиозной культуры, анализируемой со светской точки зрения: знания о великих религиях, истории религий, история церкви, разные религиозные традиции, прикладная этика.

4. Существует высокий спрос на не-конфессиональный подход к религии во всех европейских странах. Этот подход не обязательно рассматривается в качестве замены для конфессионального религиозного обучения, но в качестве альтернативы и дополнения к этому виду образования.

5. Не существует единственной европейской модели предоставления религиозного обучения, но выявление общих ценностей в этом отношении является одной из основных проблем всех европейских стран.

6. Роль государства заключается в обеспечении прав различных групп (родители, религиозные общины) в области религиозного обучения, в поддержке этого вида образования в государственных школах, а также гарантировании права ребенка на этот тип образования, предотвращая в то же время идеологическую обработку и нарушения свободы мысли.

Литературы

- 1 Willaime, J.P., Europe et religions: les enjeux du XXIe siècle, Editura Fayard. – Paris, 2004. – 186 p.
- 2 Irina Horga Religious Education in Public Schools: Comparative Approach of European Educational Systems/ RELIGIOUS EDUCATION BULETINUL Universitatii Petrol – Gaze din Ploiesti. – 2009. – Vol. LXI. No. 1/2009. – P. 118-126.
- 3 Hill, J., The contribution of Religious Education to Religious Freedom: A Global Perspective. In: Religious Education in Schools: Ideas and Experiences from around the World, International Association for Religious Freedom. – Oxford, 2001. – 243 p.
- 4 Ferrari, S., L'enseignement des religions en Europe: un aperçu juridique. In: Willaime, J.P., Mathieu, S. (coord.), Des maîtres et des Dieux. Ecoles et religions en Europe, Editura Belin. – Paris, 2005. – 215 p.
- 5 Kodolja, Z., Bassler, T., Religion and Schooling in Open Society: A Framework for Informed Dialogue, Ljubljana. – Slovenia, 2004. – 187 p.
- 6 Bolton, A., Moral development. Whose ethics in the teaching of religious. In: Journal of Moral Education, Oxford. – 1997. – vol. 26, nr. 2. – P. 197-210.

Назарова А.Ж.,

Садуова Ш.М.,

Теменова Г.Қ.

Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Алматы

ТҮРІК ТІЛІНІҢ ГРАММАТИКАЛЫҚ ТЕРМИНДЕРІН ОҚЫТУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

В этой статье рассматривается преподавание грамматических терминов турецкого языка, изучающие турецкий язык в качестве иностранного языка. Во время обучения турецкому языку также предлагаются эквиваленты грамматических терминов имеются в казахском языке.

Ключевые слова: термин, грамматика, метод и турецкий язык и методика.

This article focuses on the teaching of grammatical terms of the Turkish language, studying the Turkish language as a foreign language. While learning the Turkish language We also offer equivalents grammatical terms are available in the Kazakh language.

Key words: term, grammar, method, Turkish language method.

«Термин» атауының шығу тегінің көптеген ғалымдар латын тіліндегі *terminus* (анықтау, белгілек) сөзімен байланыстырады. «Термин» сөзі

көптеген тілдерде: ағылшын тілінде - term, неміс тілінде - terminus, француз тілінде - terme, италян тілінде - termine, фин тілінде - termi, чех, орыс және словак тілдерінде - termín түрінде кездеседі [1, 79].

Термин дегеніміз - белгілі бір ғылым мен техника саласындағы нақтылы ұғымды білдіретін атау сөздер мен тіркестер [2, 153].

Түрік тілін қазіргі таңда түрік тілі мен әдебиетін, шығыстанушы, түрколог, шетел филологиясы, аудармашы, аймақтанушы мамандықтарын даярлайтын жоғарғы оқу орындарында оқытылып келеді. Бәсекелестікке қабілетті маман дайындауда, түрік тілін жетік меңгерген, түрік тілінде өз ойын толық жеткізе алатын, және сауатты жаза алатын мамандарды дайындау үшін ең түрік тілінің фонетикасын, лексикасын, грамматикасын және синтаксисін оқыту бірінші кезекте тұрады. Сонымен қатар, теориялық алған білімдерін практика жүзінде пайдалану мақсатында тілді үйренушіні сөйлету де басты назарға алынады.

Түрік тілін шет тілі ретінде оқыту барысында грамматикалық терминдерді оқытудың өзінше бір ерекшелігі байқалады. Өйткені түрік тіліндегі грамматикалық терминдерін бірнеше нұсқалары бар. Түрік тілін зерттеуші ғалымдар түрік тілінің оқулықтарында грамматикалық терминдерді әр түрлі нұсқаларда береді. Мұндай жағдай грамматикалық терминдер бірізділікпен қалыптасқан терминдермен оқып келген қазақ немесе орыс аудиторияларының студенттерінің түрік тілінің грамматикалық терминдерін шатастыруына әкеліп соқтырады. Осындай проблемаларды болдырмау үшін түрік тілінің грамматикалық терминдерінің қазақ немесе орыс тілдеріндегі баламаларын қатар беру арқылы оқытылады.

Бұл оқыту әдісін қолданудың тиімділігі – студенттер түрік тілінің грамматикалық терминдерін тез және оңай меңгереді.

Түрік тілінің фонетикасын оқыту барысында мынадай грамматикалық терминдер кездеседі: *Türk dilinin alfabeti* (Түрік тілінің әліпбиі), *Harf* (Әріп), *Ses /Ün* (Дыбыс), *Ünlüler /Vokaller: a,e,i,u,ü,o,ö* (Дауысты дыбыстар), *Kalin Ünlüler: a,ı,o,u* (Жуан дауысты дыбыстар), *İnce Ünlüler / Konsonantlar: e,i,u,o* (Жінішке дауысты дыбыстар), *Düz Ünlüler: a,e,i,i* (Езулік дауысты дыбыстар), *Yuvarlak Ünlüler: o,ç,u,ü* (Еріндік дауысты дыбыстар), *Geniş Ünlüler: a,e,o,ö* (Ашық дауыстылар), *Dar Ünlüler: i,i,u,ü* (Қысқа дауыстылар), *Ünsüzler: n,c,ç,d,f,g,ğ,h,j,k,l,m,n,p,r,s,ş,t,v,y,z* (Дауыссыз дыбыстар), *Sert Ünsüzler / Tonsuz Ünsüzler: f,s,ç,t,h,p,t,ş* (Қатаң дауыссыз дыбыстар), *Yumuşak Üsüzler / Tonlu Ünsüzler: b,c,d,g,ğ,j,l,m,n,r,v,y,z* (Ұяң дауыссыз дыбыстар), *Ünlüler Uyumu* (Дауыстылар үндестігі), *Büyük Ünlü Uyumu* (Жуан және жінішке дауыстылар үндестігі), *Küçük Ünlü Uyumu* (Езулік және еріндік дауыстылар үндестігі), *Ünsüz Uyumu* (Дауыссыз дыбыстар үндестігі), *Yardımcı ünsüzler / Koriyuucu Ünsüzler: n,y* (Көмекші дауыссыздар), *Ünsüz değişimi* (Дауыссыз дыбыстардың өзгеруі), *Benzeşme* (Ассимиляция), *İlerleyici ve gerileyici* (Эпентеза), (Ілгерінді және кейінді ықпалдар), *Ön türeme* (Протеза), *İş türeme* (Эпентеза), *Göçüşme* (Метатеза), *Yakın ve uzak göçüşme* (Іргелес және іргелес емес дыбыстардың орын алмастыруы), *Hece* (Буын), *Açık hece* (Ашық буын).

Karalı hece (Тұйық буын), *Hece düşümi* (Буынның түсіп қалуы), *Vurgu* (Екпін).

Жоғарыда берілген түрік тілінің фонетикасы бойынша грамматикалық терминдердің арасында *Yardımcı ünsüzler / Korumacı Ünsüzler* (Көмекші дауыссыздар) терминінен басқа қазақ тілінің терминдеріне жат терминдер кездеспейтіндігін көруге болады. Бұдан қазақ және түрік тілінің фонетикасының ұқсастығын және екі тілдің туыстас тіл екендігін көреміз. Алайда, түрік тіліндегі дауыссыз дыбыстардың топтастырылуында кішкене өзгешелік, яғни ұян және үнді дауыссыздарының біріктіріліп *Yumuşak Üsüzler / Tonlu Ünsüzler* (Ұян дауыссыз дыбыстар) терминімен беріледі.

Қосымша, жалғау және жұрнақтарға келетін болсақ, түрік тілінде жалғауды, да, жұрнақты да *ek* деп атайды. Сөзді түрлендіруші қосымшаларға *Çekim Ekleri*, ал сөз тудырушы жұрнақтарға *Yapım ekleri* деп атайды. Түрік тіліндегі сөз түрлендіруші қосымшалар: *Çoğul Eki* (Көптік жалғауы), *Şahıs eki* (Жіктік жалғауы), *İyelik eki* (Тәуелдік жалғауы), *Hal Ekleri / Ad Durum Ekleri* (Септік жалғауы) және септік атауларында да бірнеше нұсқалары кездеседі. Мысалы, Ілік септігінің *İlgi Hali / Tamlayan Hali*, Шығыс септігінің *Ayrıлма Hali / Çıkma Durumu* формалары бар.

Сөз тудырушы жұрнақтар (*Yapım ekleri*) өз ішінде мынадай: *İsimden İsim Yapan Ek* (Зат есімнен зат есім тудыратын жұрнақ). *İsimden Sıfat Yapan Ek* (Зат есімнен сын есім тудыратын жұрнақ). *İsimden Eylem Yapan Ek* (Зат есімнен етістік тудыратын жұрнақ). *Eylemden/ Fiilden İsim Yapan Ek* (Етістіктен зат есім тудыратын жұрнақ). *Eylemden / Fiilden Sıfat Yapan Ek* (Етістіктен сын есім тудыратын жұрнақ). *Eylemden / Fiilden Eylem Yapan Ek* (Етістіктен етістік тудыратын жұрнақ) түрлерге бөлінеді.

Түрік тілінің сөз таптары.

Kelime /Söz/ Sözcük (Сөз). *Eş anlamlı kelimeler* (Синонимдер). *Zıt anlamlı kelimeler* (Антонимдер). *Kelime kökü* (Сөздің түбірі). *Kelime sınıfları* (Сөз таптары). *İsimler* (Антонимдер). *İsim* (Зат есім). *Cins ve özel isim* (Жалпы және жалқы есім). *Soyut ve Somut İsim* (Деректі және дерексіз зат есім). *İsmin tekil ve çoğul şekilleri* (Зат есімнің жеке және көпше түрі). *Soyut ve Somut İsim Türemiş İsim* (Туынды зат есім). *Birleşik İsim* (Күрделі зат есім). *İsim Tamlaması* (Зат есімді сөз тіркесі).

Sıfat (Сын есім). *Nitelendirme sıfatları* (Сапалық және қатыстық сын есімдер). *Karşılaştırmalı ve pekiştirme sıfatları* (Сын есімнің шырайлары: салыстырмалы және күшейтпелі). *Türemiş Sıfat* (Туынды сын есім). *Birleşik Sıfat* (Күрделі сын есім). *İsim Tamlaması* (Сын есімді сөз тіркесі).

Sayı sıfatı (Сан есім). *Asıl sayı sıfatı* (Есептік сан есім), *Sıralama sayı sıfatı* (Реттік сан есім), *Kesir sayı sıfatı* (Бөлшектік сан есім), *Topluluk sayı sıfatı* (Топтық сан есім және жинақтық сан есім).

Zamir/ Adıl (Есімдік). *Şahıs Zamirleri: ben, sen, o, biz, siz, onlar* (Есімдік). *İşaret Zamirleri: bu, şu, o* (Сілтеу есімдіктері). *Soru Zamirleri: kim, ne, hangisi* (Сұрау есімдіктері). *Belirsizlik Zamirleri* (Болымсыздық есімдіктері). *Dönüşlük Zamiri: kendi* (Өздік есімдігі).

Zarflar (Үстеулер). Үстеулердің түрлері:– *Zaman zarfı* (Мезгіл үстеуі), *Yer zarfı* (Мекен үстеуі). – *Hal zarfları* (Себеп-салдар үстеуі). – *Miktar zarfları* (Топтау үстеуі).

Ses taklidi kelimeler (Еліктеуіш сөздер). – *Edatlar* (Шылаулар). – *Son çekim edatları* (Септік шылаулар). *Ünlem* (Одағай) [3, 205].

Fiil/ Eylem (Етістік). *Geçişli ve Geçişsiz Fiiller* (Сабақты және салт етістіктер). *Bileşik Fiiller* (Күрделі етістіктер). *Kök Fiil* (Түбір етістік). *Türemiş Fiiller* (Туынды етістіктер). *Bildirme Kipleri* (Етістіктің шақ категориялары). *Şimdiki zaman* (Осы шақ). *Belirli Geçmiş Zaman /Görülen Geçmiş Zaman / Di'li Geçmiş Zaman* (Айғақты өткен шақ). *Belirsiz Geçmiş Zaman/ Duyulan Geçmiş Zaman* (мұ'л'и *Geçmiş Zaman*) (Айғақсыз өткен шақ). *Gelecek Zaman* (Келер шақ). *Geniş Zaman* (Ауыспалы-келер шақ). *Birleşik Zamanlar* (Етістіктің күрделі шақ формасы). *Fiillerde Kipler* (Етістіктің рай категориялары). *Emir Kipi* (Бұйрық рай). *İstek Kipi* (Қалау райы). *Dilek-Şart Kipi* (Шартты рай). *Gereklik Kipi* (Қажеттілік райы). (Мүмкіндікті білдіретін етістік формасы). *Çatı* (Етіс категориясы). *Donuşlu Eylem* (Өздік етіс). *Ettirgen Eylem* (Ырықсыз етіс). *Edilgen Eylem* (Өзгелік етіс). *İşteş Eylem* (Ортақ етіс). *Sıfatfiil /Ortaç* (Есімше). *Zarffiil / Ulaç* (Көсемше) [3, 280].

Түрік тілінің сөз таптарын оқыту кезінде қазақ тіліндегі сөз таптарымен салыстыра оқытқан тиімді деп есептеймін. Себебі, кейбір сөз таптарының басқа сөз таптарымен бірігіп кеткен жағдайлары бар. Мәселен, *San* есім қазақ тілінің сөз табының бірі болып табылса, ал бұл сөз табы (*Sayı Sıfatı*) түрік тілінде сын есім табының бір түрі болып оқытылады. Сонымен қатар, есімдіктің түрік тілінде *Zamir / Adıl* түрінде атаулары кездеседі.

Заттың іс-әрекетін, қимылын білдіретін сөздерге *etic*тік дейтін болсақ, түрік тілінде етістік атауының *Fiil* (араб тілінен енген) және *Eylem* атаулары кездеседі. Түрік тілінде өткен шақ формасының екі түрі бар: *Belirli Geçmiş Zaman /Görülen Geçmiş Zaman/ Di'li Geçmiş Zaman* формасы болған іс-әрекеттің, қимылдың нақтылығын білдіреді. Сол себептен, тілші ғалымдар бұл шақ формасына бірнеше атаулар берген: *Belirli Geçmiş Zaman* (Нақты өткен шақ); *Görülen Geçmiş Zaman* (Көзбен көрілген өткен шақ); *Di'li Geçmiş Zaman* (ды-лы өткен шақ).

Етістіктің екінші түрі: *Belirsiz Geçmiş Zaman/ Duyulan Geçmiş Zaman* (мұ'л'и *Geçmiş Zaman*) формалары атқарылған іс-әрекеттің немесе қимылдың нақты еместігін, көзбен көрілмегенін, екінші бір адам арқылы белгілі болғандығын білдіреді. Сол себептен болуы керек, ғалымдар оларды: *Belirsiz Geçmiş Zaman* (Айғақсыз өткен шақ); *Duyulan Geçmiş Zaman* (Естілген өткен шақ); *mı'lı Geçmiş Zaman* (мұ'л-ы өткен шақ) терминдермен атайды.

Қазақ тіліндегі *edi, eken* көмекші етістіктер түрік тілінде жай шақ формаларымен қатар қолданылып етістіктің күрделі шақ формасын құрайды. Түрік тіліндегі етістіктің күрделі шақ формасының (*Birleşik Zamanlar*) үш түрі бар: *Hikaye* (еді), *Rivayet* (екен), *Şart* (болса). *Şimdiki Zaman Hikayesi: geliyordum* (келе жатыр едім); *Geçmiş Zaman Hikayesi: geldiydim* (келген едім); *Gelecek Zaman Hikayesi: gelecektim* (келетін едім); *Geniş Zaman*

Hikayesi: gelirdim (келер едім). Şimdiki Zaman Rivayeti: oturuyormuşum (отырып жатыр екенмін); Geçmiş Zaman Rivayeti: oturmuşmuşum (отырған екенмін); Gelecek Zaman Rivayeti: oturacaktım (отырайын деген екенмін); Geniş Zaman Rivayeti: oturmuşum (отыратын екенмін). Şimdiki Zaman Şartı: geliyordum (келе жатырсам); Geçmiş Zaman Şartı: geldiydim (келген болсам); Gelecek Zaman Şartı: gelecektim (келетін болсам); Geniş Zaman Şartı: gelirdim (келер болсам).

Синткасис (Cümle Bilgisi)

Cümle (Сөйлем). Basit cümle (Жай сөйлем). Cümlenin ana ve yardımcı unsurları (Сөйлемнің тұрлаулы және тұрлаусыз мүшелері). Özne (Бастауыш). Yükleme (Баяндауыш). Nesne (Тура толықтауыш). – Yer tamlayıcısı (Мекен пысықтауыш). Tümleç (Пысықтауыш).

Сөйлемнің сананалық түрлері: хабарлы сөйлем – *Bildirme Cümlesi*, бұйрықты сөйлем – *Emir Cümlesi*, сұраулы сөйлем – *Soru Cümlesi*, болымды және болымсыз сөйлем – *Olumlu ve Olumsuz Cümleler* [4, 57].

Құрмалас сөйлем синтаксисі – *Birleşik cümle bilgisi*. Үйірлі мүшелердің көмегімен жасалған құрмалас сөйлем – *İç içe Birleşik cümle*. Шартты бағынқылы құрмалас сөйлем – *Şartlı birleşik cümle*. Жалғаулықты құрмалас сөйлем – *Bağlı cümle*. Салалас құрмалас сөйлем – *Sıralı cümle* [4, 70]. Сөз тіркестері – *Tamlamalar*.

Жоғарыда көрсетіліп кеткендей, фонетика, морфология және синтаксистік тұрғыдан грамматиканы оқытқан кезде түрік тіліндегі грамматикалық терминдердің бірнеше варианттары кездеседі. Студенттердің грамматиканы түсінікті және толық меңгеруі үшін түрік тілінде берілген грамматикалық терминдердің барлық нұсқаларын беріп отыру керек. Мысал, қазақ тіліндегі сөз терминінің түрік тіліндегі варианты *Kelime* немесе *Söz* формасында беріледі. Сол сияқты, «етістік» – *Fiil* немесе *Eylem*, есімдік – *Zamir* немесе *Adıl*, есімше – *Sıfatfiil* немесе *Ortaç*, көсемше – *Zarffiil* немесе *Ulaç* және т.б. формаларымен беріледі.

Синтаксисті оқытқан кезде қазақ және түрік тілдеріндегі сөйлем мүшелерінің арасында айырмашылықтар кездеседі. Түрік тілінде сөйлемнің тұрлаусыз мүшелері: анықтауыш пен пысықтауыш термин ретінде берілмейді. Анықтауыштың қызметін атқарып тұрған сөзді түрік тілінде *Sıfat*, ал жанама толықтауыш қызметін атқаратын сөздерге *Tümleç* деп атайды. Сонымен қатар, етістіктің рай категорияларында да өзгешелік бар. Мысалы, түрік тілінде Қажеттілік райы – *Gereklik Kipi* деген рай формасы қазақ тілінде өз алдына грамматика ретінде оқытылмайды. Бірақ, студенттерге бұл жағдайда екі тілдегі грамматиканы салыстыра түсіндіріп кетеміз.

Қорыта айтқанда, түбі бір туыстас екі тілдің грамматикасы бір-біріне өте қатты ұқсайды. Сол себептен де студенттерге грамматикалық терминдерді оқыту кезінде айтарлықтай қиыншылықтар кездеспейді. Кейбір ерекшеліктер мен айырмашылықтар екі тілде салыстырмалы түрде беріліп отырады.

Әдебиеттер:

1. Ысқақұлы Д. Түркілік ортақ термин негіздері. Монография. – Алматы: Танбалы баспасы, 2014. -160 б.
2. Қазақ әдеби тілінің сөздігі. 14 том. – Алматы, 2011.
3. Ergin M. Türk Dil Bilgisi. – İstanbul: Bayrak Basım /Yayın/Tanıtım, 2011. 407s
4. Kaya Bilgegil M. Türkçe Dilbilgisi. – İstanbul: Dergah Yayınları, 1984. 308s
5. Zulfikar H. Terim Sorunları ve Terim Yapma Yolları. - Ankara, 2012.

Нурсейтова Л.Д.

аға оқытушы, магистр, әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, Алматы

ЖАПОН ТІЛІН ОҚЫТУ ӘДІСТЕРІ: шетелдік ғалымдардың жапон тілін оқыту әдістерінің тәжірибелері негізінде

В данной статье рассматриваются основные этапы и методы преподавания японского языка. Методика преподавания в этом деле играет немаловажную роль, так как от этого в значительной мере зависит скорость обучения. Она подразделяется на следующие типы: грамматическое введение, основные и практические упражнения. Данные методы принято считать основополагающими при разъяснении нового грамматического материала, потому как именно из них складывается процесс обучения по каждой из тем.

Ключевые слова: этапы и методы преподавания японского языка, основные и практические упражнения

This article describes the main stages and approaches to teaching Japanese as a foreign language. Japanese language teaching is growing throughout the world. It is important that this growth is not only quantitative but also qualitative in establishing new patterns for Japanese language instruction. Methods of teaching Japanese language are divided into the following types: grammatical introduction, basic and practical exercises. These basic techniques are being used in explaining new material.

Keywords: stages and methods of teaching the Japanese language, basic and practical exercises

Жапон тілін оқытудың әдіс-тәсілдерінің құндылықтары алуан түрлі. Оқу жүйесінің даму заңдылықтарына сәйкес оқыту әдістерінің құндылықтары өзгеріп, жанданып, дамуда.

Осы мақалада шетел ғалымдарына сүйене отырып жапон тілін оқытудың маңызды әдіс-тәсілдерімен таныстырғым келеді.

Оқыту әдісі оқыту амалы, оқыту әдіс-тәсілдері, оқыту техникасы және тағы басқа әдістерден құралады. Бұл әдістердің құрылымы ұқсас болғанымен алуан түрлі ерекшеліктері бар. Мысалы техникалық оқыту әдісінің ерекшелігі практикалық техника әдісі болып табылады. Әдіс-тәсілдердің ерекшелігі оқыту әдісінің анық қыр-сырларын оқытса, амал немесе тәсіл әдісі оқыту әдісінің негізі болып табылатын тілдік және оқыту әдісінің қыр-сырларын оқытады.

Оқушылардың оқуға деген белсенділіктерін жоғарлату үшін көптеген ғалымдар, психологтар зерттеу жұмыстарын жасап, оқыту процесіне катысты тиімді идеяларды, бағыттарды ұсынған болатын. Американың техникалық ғылым докторы Джон Келлердің (John Keller's ARCS Model of Motivational

Design) зерттеу жұмыстары бойынша оқыту әдісінің мотивациясы немесе оқытушының оқуға деген ынтасын тексеру үшін 4 кезеңнен тұратын мотивация ұсынды: зейін, өзара байланыс, сенім және қанағаттану немесе разылық құндылықтар [1, 177]. Оқушыларды ынталандырудың 4 кезеңін қарастырған: 1) зейін: оқушының қызығушылығын туғызу, 2) өзара байланыс: оқушыға пайдалы болатын ақпараттармен байланыстыру, 3) сенім: оқушының бойынан істесем қолымнан келеді деген сенім туғызу, 4) қанағаттану немесе разылық: істегенім жақсы болды деп оқушының өз-өзіне деген ризашылығын туғызу. Джон Келлер және Жапонияның көптеген ғалымдары осы 4 мотивацияны шет тілдерді тиімді оқыту процесінде эффективті жолдардың бірі деп қарастырды [2, 56].

Жапон тілін оқыту әдісінде жаңа грамматикалық тақырыпты үйрету кезеңінде 3 негізгі құрылым маңызды орын алады. Жапон тілін оқыту әдісіндегі 3 негізгі құрылым: 1) жаңа грамматикалық тақырыпқа арналған кіріспе, 2) негізгі грамматикалық жаттығулар, 3) практикалық жаттығулар.

Грамматикалық кіріспе әдісі:

- Грамматикалық кіріспенің негізгі мақсаты әртүрлі грамматикалық кіріспе әдістерін түсіндіру;

- Оқушыны жаңа грамматикалық тақырыпқа қатысты ойландырту;

- Оқушыны жаңа грамматикалық тақырыпқа қатысты қызығушылығын, тапқырлығын ояту;

- Оқушының жақсы білетін біліктілігімен байланыстыра отырып, жаңа тақырыппен үйлесімділікті таба білу;

- Дәрісті немесе жаңа грамматикалық сабақты оқушыға оңай түсіндіре білу біліктілігі.

Жаңа грамматикалық тақырыпты түсіндірген кезде қолданылатын кіріспе тәсілдері:

- а) тақтаға грамматикалық тақырыпты жазып, мағынасын және қолдану әдісін түсіндіру;

- б) грамматикалық құрылымдарды қолданатын жерді және қолданатын жағдайды сілтеп көрсету арқылы үйрету;

- в) модельді диалог арқылы грамматикалық құрылымды үйрету;

- г) оқытушы оқушымен күнделікті диалог жасай отырып, диалог ішінде грамматикалық құрылымды қолдану;

- д) сурет, фото, видео, CD кітаптарды қолдану арқылы үйрету;

- е) оқытушы жаңа грамматикалық құрылымды өз іс-әрекеті және оригинал заттарды қолдану арқылы үйрету;

- ж) оқытушы оқушыға грамматикалық құрылымның мағынасын және грамматикалық ережелерді болжам жасау арқылы үйрету.

Мысалға алынған жаңа тақырып:

Мысалы: «V ています/ TE IMASU» атты грамматикалық құрылымға кіріспе:

- 1. «V ています/ TE IMASU» атты етістікті тақтаға жазу;

- 2. «V ています/ TE IMASU» етістіктің «TE» формада екендігін оқушының ана тілін